

toni parsons

potraga za suncem

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Tony Parsons

CATCHING THE SUN

Copyright © 2012 by Tony Parsons

Translation copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Za Juriko i Džazmin
Na suncu i u senci*

Piščeva napomena

Ova knjiga je plod mašte, ali Hat Naj Jang – plaža Naj Jang – nalazi se tačno tamo gde sam je smestio, skrivena na severnom špicu ostrva Puket na andamanskoj obali južnog Tajlanda.

Ova knjiga ne bi nastala bez dobrote i velikodušnosti stanovnika Naj Janga; pokazavši mi svoju plažu, oni su mi pomogli da shvatim i zavolim njihovo ostrvo i njihovu zemlju daleko više nego što sam ih do tada razumeo i voleo. Ali svi likovi u ovoj knjizi su plod mašte. Priča je izmišljena.

Samo plaža je stvarna.

...a sada je već bilo prekasno i predaleko da se vratim, i nastavio sam putovanje. Sad se već sva magla svečano digla i preda mnom se pružao čitav svet.

ČARLS DIKENS, *VELIKA OČEKIVANJA*

Čini dobro – primi dobro. Čini zlo – primi zlo.

TAJLANDSKA IZREKA

PRVI DEO

*Plivanje sa
slonovima*

Jedan

Prvog dana videli smo slonove kako izlaze iz mora.

„Gledaj!“, povikala je Kiva. „Gledaj more!“

Uspravio sam se i seo, ali nisam video ništa, samo moju kćer, devetogodišnju Kivu, mršavu kao prut. Pokazivala je more, mirno poput jezera izlivenog od stakla.

Tes, moja žena, promeškolljila se pored mene i takođe sela. Bila je zaspala, iscrpljena noćnim letom dugim deset hiljada kilometara. Oboje smo gledali Kivu kako uzbuđeno mlatara rukama dole gde se pesak i voda sastaju.

Doslovno sam video vrućinu. Došli smo na plažu u Naj Jangu odmah posle doručka, a vazduh se već uvijao i treperio. Ako je ovako vruće rano ujutru, mislio sam, kako će tek biti kasnije?

Kiva je sada već skakutala gore-dole.

„O!“, vikala je. „*Morate* ovo da vidite! O, o, o!“

Naš sin Rori ležao je između Tes i mene, s pohabanim i vlažnim primerkom knjige *Moja porodica i druge*

životinje na krilu. Pogledao je svoju bliznakinju, namestio naočari i ljutito zatresao glavom. Onda mu je pala vilica.

„Oh!“, uzdahnuo je.

Tes se nasmejala, ustala i stresla pesak s nogu, a sav premor od putovanja kao da je iščezao kad se nasmešila.

„Vidiš li ih?“, upitala me je i uzela Rorija za ruku, pa su zajedno krenuli ka vodi.

Onda sam i ja odjednom ugledao to što je virilo iz vode, čvornovatu cev koja se kretala ka obali. Ličila je na neku praistorijsku disalicu. Onda se pojavila još jedna. Pa još dve. Sve te prastare cevi za disanje mirno su se kretale ka Hat Naj Jangu. I sve vreme su rasle.

Svi na plaži sada su gledali more, i svi su uglas uzdahnuili kad je krupna glava prvog slona izvirila iz vode klimajući se i trepćući okicama, a kapljice vode letele su joj iz ušiju. Zatim se pojavila druga glava. Onda je čitava porodica slonova izašla iz mora; ogromni trupovi izdigli su se iz vode kao bogovi iz dubina. Video sam ljude na leđima slonova, njihove vodiče, mehaute, vitke, preplanule i nasmejane; usmeravali su ogromne životinje pritiskajući ih bosim stopalima iza ušiju.

No zapravo su pogledi svih bili prikovani samo za slonove koji izlaze iz praznog mora.

„Au“, uzviknula je Tes. „Kako to izvode, Tome?“

Zatresao sam glavom. „Ne znam.“

Pogledao sam niz široki peščani pojas Hat Naj Janga. Plaža je bila oblika savršenog luka, i pretpostavio sam da iza krivine zaliva ima neko skrovito mesto na kom

su mehauti skliznuli u vodu da iznenade ljude na plaži. Ali prizor slonova koji izlaze iz mora ipak je bio nešto više od običnog štosu.

Ipak je delovao poput čarolije.

Kiva se odmakla od slonova. Oni su već bili izašli iz vode, ogromna stopala su im se grčila dok su gazili meki pesak Hat Naj Janga. Kiva je dotrčala do nas.

„Slonovi umeju da *plivaju*?“, rekla je. „Tata, zar slonovi *umeju* da plivaju?“

„Slonovi su dobri plivači“, rekao je Rori trepćući iza naočara. „Kao i svi sisari. Osim majmuna i ljudi. Oni moraju da nauče da plivaju. Majmuni i ljudi moraju da uče da plivaju.“

Njegova sestra podsmešljivo je frknula. „Ja baš dobro plivam.“

Rori nije skidao pogleda sa slonova. „Ali morala si prvo da naučiš, zar ne? A slonovi prosto *znaju*.“

Rori me je uzeo za ruku, pa smo stajali i gledali Tes i Kivu kako idu do gomile koja se okupljala oko slonova.

Četiri ogromne prelepe životinje ljudi s plaže su milovali, tapšali i gugutali im. Sveopšte čavrljanje na tajlandskom jeziku ličilo je na cvrkut. Bila je nedelja, a Hat Naj Jang je omiljeno izletišta mesnog stanovništva. Mi smo bili jedini stranci na čitavoj plaži.

„Izgleda da su porodica“, rekao je Rori.

„Ima ih četvoro“, rekao sam ja i nasmešio mu se. „Baš kao i nas.“

Ali njegovo lice bilo je ozbiljno. Zurio je u slonove, a pod bleštavim ranim jutarnjim suncem stakla naočara pretvorila su mu se u zlatne krugove.

„Oni ne tonu“, rekao je zamišljeno. Podigao je pogled ka meni. „Kako se to zove? Kad nešto ne tone u vodu?“

Razmislio sam, ali on je bio brži.

„Plovni su“, rekao je Rori. „Slonovi su izuzetno plovni.“

Gledali smo ljude okupljene oko slonova. Neka mlada Tajlandčanka u staromodnom kupaćem kostimu ležala je na stomaku, a jedan slon ju je blago tapkao ogromnim stopalom po leđima i nogama. Čudovišna šapa zastala je iznad njene zadnjice kao da se predomišlja. Zaorio se opšti smeh.

„Ona Jam-Jam“, doviknuo mi je jedan vodič slonova. Taj mehaut, taj koji je znao nešto engleskog, bio je dosta stariji od ostalih. Izgledali su kao otac i tri sina, a svi su bili vitki i žilavi, mišića poput užadi i nabreklih vena. Koža im je od sunca bila gotovo potpuno crna. „Jam-Jam masira“, povikao je starac.

Zaista je i delovalo kao masaža. Gledali smo kako najveći slon pažljivo obavija surlu oko Kive i podiže je s peska. Kiva je cičala od radosti.

„Hoćeš li i ti da probaš ovo?“, upitao sam Rorija.

On je odmahnuo glavom. „Oni ne treba da budu lakrdijaši“, rekao je. „Slonovi su radne životinje.“

„Ma daj, Rori“, rekao sam mu.

„Oni ne postoje da bi nas uveseljavali“, nastavio je. „Ne treba da prave predstave ni nekakav cirkus. Slonovi nose

tikovinu. Možda baš ovi. Možda baš ovi slonovi nose tikovinu. Uz planine. Slonovi su vrlo dobri planinari.“

„Ali i ovo je rad“, rekao sam. „Možda više vole ovo nego da vuku gomile drveta naokolo.“

Nisam ga ubedio.

„Slonovi su snažni“, rekao je. „Slonovi su pametni.“ Pogledao me je kroz naočari. „A sada moraju da se petljaju s Kivom, koja čak nije ni znala da slonovi znaju da plivaju.“

Video sam da se ljutnuo. Čutke smo gledali kako se slonovi vraćaju u more. Na leđima su im sedela deca. Kiva je jahala najvećeg slona, stezala mu uši i smejala se kad je pljuskajući zakoračio u vodu.

Gledali smo slonove kako blago gaze kroz sićušne talase koji su zapljuskivali obalu na Hat Naj Jangu. Tes je s osmehom fotografisala Kivu. Slonovi su sada pozirali. Onaj koji je nosio moju kćer zagnjurio se u vodu a onda ustao. Ona je dahtala, iskolačenih očiju, trudeći se da udahne pre nego što se seti da se nasmeje.

„Ali prelepi su, zar ne?“, rekao sam, uglavnom za sebe. „Prelepi su.“

Obrisao sam čelo prstima. Sunce je sve jače peklo.

Kad je sunce zašlo iza mora glatkog poput ogledala, našli smo niz restorana s morskom hranom na plaži Naj Janga.

Hodali smo pored njih utabanom zemljanom stazom koja se pružala duž plaže i nismo znali koji da

odaberemo. Svi su se stopili u jedan, u masu stolova i stolica na pesku i treperavih sveća na stolovima dok se naglo smrkavalo, i svi su na ulazima s plaže izložili današnji ulov, svetlucavu svežu ribu u dubokim sanducima s ledom.

Ti restorani bili su obične barake bez prednjih i zadnjih zidova poređane duž staze i plaže, i svaki je imao zaobljeni drveni ulaz umotan u palmino lišće. Ti ulazi bili su simbolični, nije bilo ničega levo i desno od njih, i svako je mogao da uđe u te restorane pravo sa staze ili plaže, čak i iz mora.

„Ovaj“, rekla je Tes.

Natpis na engleskom je glasio: *Gotovo svetski poznat riblji gril.*

Vlasnik restorana okačio je šarene svetiljke na stabla presličnjaka koja su rasla između stolova. Stajali smo i posmatrali treperava zelena, crvena i plava svetla, osećajući kako nas obuzima umor od leta i vremenske razlike, kad je jedna stara Tajlandčanka izašla iz kuhinje i uzela decu za ruku.

„Ja sam gospođa Botan“, rekla je. „Pođite sa mnom, molim vas.“

Gledali smo kako deca odlaze s njom, prolaze kroz ulaz takođe okićen šarenim svetiljkama i silaze na plažu do stola na ivici vode. Na trenutak smo se zgledali, a onda krenuli za njima.

Gospođa Botan smestila nas je za sto i nestala. Izuli smo se i migoljili prstima po pesku više belom nego

zlatnom. Krvavocrveno sunce zalazilo je vrlo brzo, a zelena brda iznad Naj Janga postajala su sve tamnija nad staklastim zalivom.

Nikada nisam video tako mirno more. Jedva da se mreškalo dodirujući obalu. U zalivu nije bilo gumenih čamaca ni glisera, nego samo dugih drvenih ribarskih barki, vitkih i zaobljenih nalik majušnim vikinškim drakarima. Svaki je imao samo jedno poziciono svetlo, zeleno ili plavo, i ta svetla njihala su se na toplom večernjem vazduhu.

Iako još nismo ništa poručili, gospođa Botan vratila se s flašom vode za decu i pivom singa za nas. Onda je konobar od jedanaestak godina počeo da nam donosi hranu. Omlet s dagnjama. Ogromne škampe ispečene na roštilju i prelivene slatkim čili-sosom. Ribu i kari od povrća. Veliki tanjir pirinča koji se pušio.

Tes i Kiva su se prihvatile jela, ali Rori i ja smo se zgleдали. Mislim da smo obojica bili savladani doživljajem.

„Malo hleba“, rekao sam našem konobarčiću.

Dečak se prenerazio. Zurio je u mene trenutak-dva, vrlo zabrinut, a onda je otrčao po gospođu Botan.

„Malo hleba, molim vas“, rekao sam joj.

Gospođa Botan se zamislila i čelo joj se nabralo. Vratila se u kuhinju, odakle su se uskoro začuli uzbuđeni glasovi i treskanje šerpi. Posle nekog vremena ponovo je došla, noseći tanjir. Na tanjiru su bile četiri tanke kriške belog hleba.

„Malo hleba“, rekla je, nasmešila se i blago potapšala svoju decu po mišici.

„Vaš hleb, gospodine“, rekla je Tes i uzela škamp krupan poput jastoga.

Hleb je bio beo, fabrički napravljen i u nekom trenutku, mada ne baš nedavno, kupljen u samoposluzi. Okružen beskrajnim obiljem Andamanskog mora, beli hleb kupljen u prodavnici delovao je kao prekor.

Gospođa Botan ponovo je došla kod nas da se uveri da je sve u redu i da nutka decu. Kiva se šepurila i sijala, sva ljupka i kaćiperana, ali Rori je bio ćutljiv i plah, kao da se ne smatra dostojnim tolike pažnje.

„Uživajte u odmoru“, rekla je gospođa Botan.

„Oh, mi nismo na odmoru“, rekla je Tes i nasmešila mi se.

Uzvratio sam joj osmeh. Ne, mi nismo bili na odmoru.

Na Puket nas je doveo posao. Došli smo ovamo zbog mog novog posla i svega što uz to ide.

Nov život. Bolji život. Prilika da pokušamo ponovo.

Tes to nije spomenula vlasnici *Gotovo svetski poznatog ribljeg grila*. O tome se ne govori nekome koga ste tek upoznali, pa makar bio ljubazan kao gospođa Botan.

Ali Tes mi se nasmešila na Hat Naj Jangu, šarena svetla treperila su u krošnjama iza nje, deca su se spremala za spavanje, mesečina je mlekom prelivala ogledalo mora i sve je bilo tu u njenom osmehu.

Dva

Stajao sam na prozoru i čekao da kiša stane. Pogledao sam na sat i zapitao se koliko će još padati. Ovdašnji putevi me plaše kad pada kiša.

Kiva je došla i stala uz mene. Prebacio sam joj ruku preko ramena. Još je bila topla od postelje.

„Zar na Tajlandu pada kiša?“, upitala je.

Čuo sam Tes kako se smeje sedeći za stolom iza nas. „Na Tajlandu često pada kiša“, rekla je. „Zar se ne sećaš kako je bilo kad smo došli, dok si još bila mala? Kako je jako padalo?“

„Onog dana kad smo hranili slonove“, reče Rori.

Kiva odmahnu glavom. „Sećam se slonova“, reče.

Stigli smo na Puket baš kad su počele dugotrajne kiše, mada je ono što sam saznao iz vremenske prognoze na ostrvu bilo veoma neodređeno i potpuno beskorisno. Oluje su se često najavljivale belim električnim

bleskovima po nebu, posle čega se ništa ne bi desilo, ili bi kiša pala na drugom kraju ostrva ili na pučini. Ali nebo je bilo puno vode kad pada kiša, topla gusta kiša koja čoveka za tren oka skvasi do gole kože, pa mu ne preostaje ništa drugo osim da potrči u zaklon i čeka.

Između krošanja drveća video sam jedan dugačak ribarski brodić kako dostojanstveno plovi. Kad je skrenuo ka obali, dvotaktni motor podigao se iz vode, a dugačka metalna šipka o kojoj je visio privezana je uzicom. Usamljena prilika na brodiću podigla je mreže s dna čamca i bacila ih na obalu. Čak i sa ove daljine video sam da se migolje.

Živeli smo na zelenom brdu visoko iznad plaže Naj Janga, u jednoj od dve male kuće na kraju utabane staze. Obe kuće imale su krov s dvostrukim zabatima, pravi tajlandski krov koji deluje kao manja verzija same kuće, kao neki ljupki odjek. Kuće su se razlikovale samo po tome što je jedna na krovu imala crvenu satelitsku antenu. Na veliko razočaranje moje dece, bila je to susedova kuća.

Naš sused bio nam je ujedno i stanodavac, vitak postariji čovek s više kineskim nego tajlandskim crtama lica. Sreo sam se s njim samo jednom, kad sam prvog dana uzeo ključeve, ali sada sam ga video na prozoru kako posmatra kišu. Našu kuću iznajmio je *Divljoj palmi*, kompaniji za nekretenine u kojoj sam radio kao vozač.

Osoblje *Divlje palme* bilo je razbacano po čitavom ostrvu, ali ostali su živeli dalje na jugu, oko Puket Tauna, Ko

Surin Taa i Ko Patonga, bliže Puketu iz snova i turističkih brošura. No naše mesto, Naj Jang, bilo je stari Puket.

Kada putnik zađe na ovaj severni deo ostrva, među plantaže kaučuka i ananasa, četrdeset godina turizma nestaje pred njim i on se vraća u vreme od pre nekoliko vekova, kada je Puket bio jedan od najvećih trgovačkih centara sveta.

S našeg zelenog brda do plaže se silazilo pola sata, ali činilo se da je more sasvim blizu. Slušali smo ga kako diše u daljini uz oblinu plaže Hat Naj Jang, a kad kiša stane i sunce se probije između oblaka, Andamansko more svetlucalo je plavo i zlatno kroz krošnje presličnjaka.

Ovo nije mesto za godišnji odmor. Povučeno je u kopno, odlikovalo se drugačijom, grubljom lepotom, obraslo je gustim šumama iz kojih se čulo kapanje kad pada kiša, i išarano napuštenim rudnicima boksita, podsetnicima da je ovo oduvek bilo mesto teškog rada i znoja. U stari Puket dolazi se u potrazi za boljim životom. Ovamo se dolazi zbog rada.

Pogledao sam na sat i shvatio da više ne mogu da čekam, šta god kiša odlučila. Na novom poslu bio sam tek drugu sedmicu, i nisam želeo da zakasnim zbog rđavog vremena.

Dok su Kiva i Rori donosili udžbenike na kuhinjski sto i spremali se za časove, Tes je prošla pored mene i kratko mi stegnula mišicu. Klimnuo sam glavom jer sam znao da mi tako želi sreću, kaže mi da bude oprezan, saopštava mi da će misliti na mene.

Lako sam joj poljubio usne i izašao na verandu. Naš sused još je bio na prozoru, a sad mu se pridružila i supruga. Osmehnula se i mahnula mi, i odmah sam je prepoznao kao vlasnicu *Gotovo svetski poznatog ribljeg grila*. Naravno. Naš stanodavac takođe se prezivao Botan. Gospodin i gospođa Botan. Gospođa Botan ohrabrujuće mi je klimnula glavom kad sam po kiši potrčao do šupe uz kuću, lako se klizajući po mokroj utabanoj zemlji. Gospodin Botan gledao me je prilično ravnodušno.

U šupi je stajao stari motocikl, rojal enfile od 500 kubika, napravljen u Indiji, nekad plav, ali sad već izlizan do srebrnastog metala od godina i brojnih nepoznatih vozača. Izgurao sam ga napolje i podigao pogled. Tes, Rori i Kiva stajali su na verandi; deca su držala knjige, a sve troje gledali su u mene, pa u nebo. Kiša kao da je malo popustila, mada nisam bio siguran da li mi se to samo pričinja.

Startovao sam motocikl i u tom trenutku kiša je odjednom stala, a zasijalo je sunce – zaslepljujućim, neverovatnim, blistavim sjajem potpuno drugačijim od svega što sam ikada video. Tes se nasmejala, zatresla glavom i podigla ruke kao da kaže: „Vidiš koliko sreće imamo?“

Ispraćen mahanjem svoje porodice i radoznalim, pomalo sumnjičavim pogledima suseda, krenuo sam na posao žučkastom stazom od kiše potammelom do prljave boje zlata.

Na rojal enfildu sedi se uspravno, kako su ljudi sedeli u prošlosti, a ja se na to još nisam bio privikao.

Ali dok sam se vozio desno duž luka Hat Naj Janga udišući topli vazduh prepun mirisa morskih plodova pečenih na roštiljima u kolibama na plaži, osetio sam kako se Puket obavlja oko mene i raspoloženje mi se popravilo.

Pogledao sam ribarske čamce usidrene u zalivu, još iznenađen što se toliki deo ostrvskog života odvija na vodi, a kad sam se okrenuo putu, video sam drugi motocikl kako juri pravo u mene pogrešnom stranom puta.

Na motociklu su sedele dve devojke uzlepršane crne kose i očiju skrivenih iza tamnih naočara. Ona pozadi sedela je prebacivši tanke noge u stranu, kao na ženskom sedlu, i pušila cigaretu; papuče su joj se klatile na vrhovima prstiju. Ona koja bi trebalo da upravlja mašinom po svemu sudeći čitala je poruku na mobilnom telefonu.

Viknuo sam i naglo skrenuo; mimoišli smo se za svega nekoliko centimetara. Boreći se da obuzdam svoj motocikl udahnuo sam zadah dvotaktnog motora. Devojka za upravljačem nije ni podigla glavu, ali njena saputnica se okrenula i u lenjom osmehu pokazala mi zube bele poput kosti naspram sjajnog smeđeg lica.

Kad sam se osvrnuo, video sam da mi šalje *vaj*.

I dalje smešeći se, i dalje leteći putem, sklopila je dlanove na grudima i pognula glavu; slapovi crne kose pali su joj preko lica i divlje zalepršali na vetru. Njena drugarica i dalje je vozila; sada mi se činilo da kuca odgovor. Ali devojka na zadnjem sedištu dala mi je *vaj*.

Za ovo kratko vreme koliko smo proveli na ostrvu, viđao sam taj klasični tajlandski pokret svakodnevno i svuda. *Vaj*. Još sam se trudio da ga razumem, ali mislim da u tome nikada neću uspeti jer mi se činilo da *vaj* ima beskrajno mnogo značenja.

Vaj pokazuje poštovanje. *Vaj* kaže hvala. Kaže zbogom. Kaže i radujem se što smo se upoznali.

Kaže: „Ups! Zaista mi je žao što te zamalo nismo ubile na putu.“

A šta god govorio, *vaj* uvek liči na malenu molitvu.

U gornjem delu table koju sam držao na puketskom aerodromu pisalo je NEKRETNINE DIVLJA PALMA; ispod toga bile su dve snene palme, a u dnu ime i grad stopljeni u jedno. GOSPODIN DŽIM BAKSTER MELBURN. Stajanje na aerodromu s tablom u ruci bilo je gotovo jedini poznat doživljaj, zato što sam isto to radio i u Engleskoj.

Držiš tablu i gledaš u masu, ali ih nikada ne nađeš. Uvek oni nađu tebe. Gledao sam reku ljudi kako kulja kroz vrata sve dok mi nije prišao čovek proređene kose i umornog lica, star pedesetak godina.

„Ja sam Bakster“, rekao je, pa sam uzeo njegove torbe. Nije imao mnogo prtljaga s obzirom na to da je doleteo čak iz Australije.

Dok smo išli ka parkingu, ljubazno sam ga pitao kako je putovao, ali on je samo nešto progundao. Pošto nije

bio raspoložen za ćaskanje, ućutao sam. Delovao je iscrpljeno, ne samo od nespavanja i dehidriranosti tokom dugog puta. Živnuo je tek kad smo stigli do motocikla.

„Dođavola“, rekao je. „*Divlja palma* nije mogla da pošalje kola? Toliko posla sam vam dao, a tvoj gazda ne može da se ispruži za auto?“

Ohrabrujuće sam se nasmešio. „Gospodine Bakstere, u ovo doba dana motocikl je najbrži način da stignete do cilja.“ Klimnuo sam glavom i ponovo se osmehnuo. „A bićete savršeno bezbedni.“

To nije bilo sasvim tačno. Većina stranaca koji umru na Tajlandu strada na motociklima ili umre od lažne vijagre. To je sve zbog ovog sunca.

Petlja nam s glavom.

Dok smo se vozili ka jugu, drugi vozači vrveli su oko nas. Delili su hranu jedni s drugima. Proveravali elektronsku poštu. Ogovarali. Divili se bebama, zvali mamu. I sve to pri brzini od sto na sat. Bakster me je stezao oko struka dok je ostrvo letelo pored nas.

Vozili smo se pored vila opasnih zidovima i limenih koliba, pored džamija i hramova, pored komadića zemlje za prodaju i raskošnih šiljaka zasada ananasa, a gusta zelena šuma unutrašnjosti Puketa stalno je lebdela iznad nas.

Duž sporednih puteva unedogled se pružaju plantaže kaučukovca. Nizovi visokih vitkih stabala bili su gotovo isti; shvatio sam da mogu da općine vozača i skrenu mu

pogled s puta ako im to dozvoli. Pored glavnih puteva pak ređale su se ogromne oglasne table s fotografijama uniformisanih muškaraca koji reklamiraju nešto nepoznato, smeše se i salutiraju; vojnici umesto slavnih ličnosti.

Tražio sam orijentir za koji su mi rekli – veliki kružni tok kod Talanga s dve tamne statue devojaka u prirodnoj veličini na mermernom postolju usred raskrsnice.

Skrenuo sam levo kod statua, a zatim desno na sporedni put po kom se jedna mala muslimanka od oko devet godina, vršnjakinja Kive i Rorija, svečano truckala na svom motociklu, očiju potpuno spokojnih iznad vela.

Kad mi je topli vazduh pomilovao znojavo lice, osetio sam da me Bakster steže još čvršće.

Tačno sam znao kako mu je.

I meni je sve ovo bilo novo.

Farenova kuća pojavila se pred nama niotkuda.

Put je gotovo iščeznuo pred nama, preobrazio se u čvrsto nabijenu zemljanu stazicu okruženu stablima mangrova; na trenutak sam pomislio da sam pogrešno skrenuo.

Onda se pred nama ukazalo naselje savremenih kuća sagrađenih na tlu otetom od močvare. Iza kuća video se zaliv, a u zalivu brodovi na vezu jahting-kluba.

Stali smo ispred sigurnosne rampe i Bakster se uželeo razgovora.

„Farenu dobro ide“, rekao je. „Vašem gazdi.“ Osetio sam njegov dah na zatiljku. „Poznajete ga dugo, zar ne?“, dodao je.

Klimnuo sam glavom da zahvalim stražaru koji nam je podigao rampu.

„Ne dugo“, odgovorio sam, i to mi je zazvučalo čudno – to što sam ovde, na drugom kraju sveta, i što radim za čoveka kog poznajem svega mesec-dva. Ali Faren me je našao u Londonu kad sam pao nisko i mislio da su dobra vremena iza mene. Video je u meni nešto kad sam se ja mučio da to i sam uočim. Što je najvažnije, ponudio mi je posao kad ga nigde za mene nije bilo. „Dovoljno dugo“, dodao sam.

Parkirao sam motocikl na parking, pa smo krenuli stazom prema kući. Bledozelena zmija, duga pola metra, gmizala je pored mene. Glava joj je bila jarkocrvena kao da je besna zbog nečega. Držao sam je na oku, ali niti se približila niti se odmakla, kao da smo zajedno krenuli u šetnju. Onda je na samom kraju drvoreda nestala među stablima.

Pre nego što sam stigao da pozvonim, vrata je otvorio Farenov čovek po imenu Pirin, nizak plećat Tajlandanin taman poput onih mehauta. Uveo nas je unutra. Bio sam kod Farena svega nekoliko puta, i lepota njegovog doma oduzimala mi je dah.

Kuća je bila sva u staklu, svetla i prostrana, ali potpuno tajlandska. Sjajan parket bio je zastrt ručno tkanim tepisima. Sofe i fotelje s nogama u obliku šapa bile su

izrezbarene od plemenitog drveta. Sve je odisalo izobiljem, kao da ničega na svetu nikada neće nestati. Iza staklenog zida dnevne sobe bio je bazen bez vidljivih ivica; činilo se da poput prijatnog sna lebdi nad zalivom i pruža se unedogled.

Faren je izašao iz vode; telo mu je bilo preplanulo i čvrsto. Kad mu je Pirin prebacio beli peškir preko širokih ramena, prišao nam je i široko se osmehnuo pokazujući bele zube.

„Hoću svoj novac nazad“, rekao je Bakster.

Australijanac je bio postariji, premoren od leta, ukročen i škriputav od vožnje na mom motociklu. Dani njegove snage odavno su prohujali.

Ali kad je zgrabio Farena za gušu, Pirinu i meni trebalo je dosta vremena da ga odvučemo.

Tri

Vratio sam se pešice od Farenove kuće do rampe, zastavši usput da propustim krdo dvotaktnih mopeda – to su čistačice, sobarice i kuvarice dolazile na posao sedeći po dve i tri na nekim motorima. U grlu sam osetio ukus dizela.

Gledao sam pleme posluge kako hita na posao u velike bele vile i to mi je delovalo čudnovato, kao prizor od pre sto godina, kao slika sveta podeljenog na ljude koji služe i na one koje služe.

Išao sam prema zalivu stazom između stabala mangrova sve dok nisam stigao do prizemne kuće sa zatamnjenim prozorima. Ličila je na napuštenu kasarnu u vojnoj bazi, ali bila je srce kompanije *Divlja palma*. Čim sam otvorio vrata, pogodio me je talas buke.

Za dugačkim stolom zatrpanim telefonima, kompjuterskim monitorima i napola pojedenom hranom sedelo je desetak ljudi – pretežno muškaraca – obučenih kao za

plažu. Svi su užurbano govorili u mikrofone – ubeđivali, preklinjali, pretili, smejali se, zadirkivali i prodavali – uvek prodavali. Niko nije bio stariji od trideset godina. Svi su govorili engleski, ali naglasci su im bili američki, britanski, južnoafrički i australijski. Otišao sam u dno sale do aparata za vodu. Poneko me je okrznuo pogledom, ali niko nije obratio naročitu pažnju na mene.

Otpio sam malo vode iz plastične čaše i klimnuo glavom mladom Englezu po imenu Džesi. Koža i kratko podšišana kosa bili su mu veoma beli. Za nekoga ko živi u tropskom pojasu, delovao je kao da ga sunce nikad nije dodirnulo. Na sebi je imao široki šareni šorc za tajlandski boks – *muaj taj* – i ništa više. Stezao je slušalicu između brade i vrata i prelivao činiju valjušaka slatkim čili-sosom.

„Aha, aha“, govorio je s naglaskom severne Engleske. „Ja sam na aerodromu *Hitrou*. Upravo se čekiram u avion za Tajland. Izvini me za trenutak“, rekao je u slušalicu, a onda se zagledao u mene iskolačenim bledoplavim očima kao da sam neko drugi, negde drugde. „Sedište jedan K?“, rekao je. „Da, to je u redu. Vegetarijanski obrok, molim vas...“ Pogled mu je odlutao, i video sam da na snažnoj beloј podlaktici ima tri časovnika podešena na različite vremenske zone. „Trebali vam broj moje zlatne kartice za biznis klasu?“ Zaćutao je. Pijuckao sam vodu i pokušavao da uklopim ono što govori s mestom na kom se nalazi, ali shvatio sam da to nije moguće. „Oh, već je u sistemu?“, rekao je i razrogačio oči

od čuđenja. „Savršeno. Izvini, Džone – muke savremenog putovanja, a? Molim?“ Talas neobuzdanog smeha. „Aha, u pravu si – makar letim biznis klasom.“ Pokrio je slušalicu dlanom. „Zar ti nemaš posla?“

„Imam, da dođem po tebe“, rekao sam. „Da te odvezem kući. To mi je posao.“

„Gde smo stali?“, rekao je u slušalicu i raširio prste da mi kaže da će brzo završiti. „Kažem ti, letim iz Londona za Tajland. Biću tamo sa svojim šefom gospodinom Farenom za četrdeset osam sati. Postoji jedna sitna prilika – *vrlo sitna* – za ozbiljnog ulagača kao što si ti, dovoljno pametnog da se povuče na Puket sa svojom ljupkom ženom Tajlandankom. Novi apartmani na plaži Hat Naj Jang. Znaš gde je to – odmah južno od Hat Kate i Hat Karona. Ne bi trebalo ovo ni da ti govorim...“

Gledao sam ga preko ivice plastične čaše. Bledo lice naboralo mu se od usredsređenosti. Na stolu pred njim ležao je ispisan scenario, ali Džesiju nije bio potreban.

„Puket je među svetskim tržištima nekretnina s najbržim rastom“, govorio je, sada tišim glasom. „Troškovi života su niski, ali zarada od najamnine je visoka. Povukao bi se u najnapredniju oblast Tajlanda.“ Značajno je začutao. „Dok ostali azijski tigrovi mjauču za milost, na Puketu još odjekuje rika... na Puketu stičeš mišiče preko mišića... Pukete, volim te odavno... Pukete, volim te suviše... Pukete, tvoja jedina nevolja na ovom svetu jeste raspolaganje bogatstvom... na Puketu živećeš zauvek u rogu izobilja, a bogovi će sići s neba i kleknuti

da se poklone gospodaru...“ Namignuo mi je. „Slušaj, polećemo“, rekao je. „Moraću da isključim blekberi. Oh, čašu šampanjca, molim vas! Nema orašića? Imate li veći broj pidžame? Slušaj, zvaću te kad sletim, Džone. Pivo u baru *Sanset* u Čediju? Odlično.“

Spustio je slušalicu i ustao, pa sam dobro video njegov drečavi šorc. Kad smo se upoznali, rekao mi je da je došao na Puket zbog borilačkih veština, da na ostrvu postoje brojni ozbiljni logori za obuku tajlandskog boksa i da će uskoro prestati da pije pivo tigar i vrati se treniranju.

Krenuli smo do kuće zajedno.

„Kako je u biznis klasi?“, upitao sam ga, zbog nečega još uveren da ono što je rekao preko telefona ima neku istinitu osnovu.

Namestio je šorc i zagledao se u prazno. „Računam da razbija, a?“, odgovorio je.

Pokazao sam kuću glavom. „Onaj Australijanac kog sam pokupio na aerodromu“, rekao sam. „Bakster. Deluje vrlo nezadovoljno.“

Džesi se nasmejao.

„Faren će ga smiriti“, rekao je.

Bili smo na Bangla roudu, velikoj šarenoj ulici u Patongu, a ispred jednog bara sedeo je gibbon s kaubojskim šeširom.

„Zdravo, seksi momče“, rekla je jedna devojka Baksteru, pedesetogodišnjaku od sto kilograma, bledom i drhtavom od napornog dana, a gibbon je ogolio zube i grohotom se nasmejao.

Pogledao sam napukli neonski znak iznad bara. Gibon sa stetsonom pratio mi je pogled. Pisalo je BEZIMENI BAR. Pogledao sam majmuna, njegove dugačke udove, tamnu trouglastu njušku i oči toliko crne kao da nose noć u sebi. Majmun je s beskrajnom dosadom gledao u nokte. Mislim da nikada pre nisam video gibona. Ali gibbon sa kaubojskim šeširom ispred *Bezimenog bara* nekako nije delovao neobično kao što bi trebalo.

Bangla roud je nakrcan barovima. Svaki je puštao svoju muziku, a pesme, barovi i devojke kao da su se pretapali jedni u druge i jedni druge lišavali i poslednje trunke značenja. Bilo je barova u prolazima između kuća, barova na vrhu stepeništa koje ste videli samo ako iskrivite vrat, i ogromnih barova koji vam u prvi mah liče na supermarkete, dok ne uđete i ne shvatite da su zapravo masa bezbrojnih sićušnih barova, potpuno istovetnih osim po muzici, u kojima devojke vise sa šipki kao u podzemnoj železnici, igraju društvene igre s klijentima za šankom ili zevaju na barskim stolicama zureći u hladni sjaj ekrana svojih telefona.

Bangla roud odisao je nekakvom rasmusnom nevinošću jer je bio i turistička znamenitost; čitave porodice Australijanaca i Evropljana lutale su tom ulicom, zijale

u metež i upijale slavnu tajlandsku noć nevaljalstva. Ali Bangla roud je pre svega bio mesto za obavljanje poslova.

„Je li ovo to mesto?“, upitao je Bakster gledajući pored gibona i devojaka u mračnu bučnu unutrašnjost bara. Okrenuo se Farenu, koji ga je zaštitnički obgrlio oko ramena. „Kako se beše zovu one dve devojke s kojima sam bio prošli put?“, upitao ga je.

Faren ga potapša po leđima.

„Broj trideset jedan i broj šezdeset tri“, reče mu. „Divne devojke.“

Ušli su. Džesi i ja ostali smo na ulici da zurimo u gibona. Imao je meko smeđe krzno i beli krug oko njuške. Ponovo sam mu se zagledao u oči. Bile su potpuno okrugle, vlažne, crne i bezdane. Majmun je skočio na stoličicu između dve devojke i ponovo se zagledao sebi u nokte.

„Masaža telo?“, upitala me je jedna devojka. „Masaža ruka?“

Dotakla me je po mišici. Povukao sam ruku.

„Šta će mi masaža ruke?“, upitao sam je.

Džesi se nasmejao. „Oprostite mom drugaru, moje dame. Tek se iskrcao s broda. Nisi još sve pokapirao, je li, Tome? Ne masiraju ti one telo i ruke. Masiraju te *telom* ili *rukama*.“ Gibon se zakikotao mojoj glupoj grešci. Prostrelio sam ga pogledom. „Daj im još koji bat i oribaće te iza ušiju“, rekao je Džesi. „Hajdemo.“

Ušli smo u bar. Faren i Bakster razgovarali su za stolom. Pridružili smo im se. Pivo singa pojavilo se pred